

Stoffet er hentet fra

Bjørn P. Kaltenborn:

"Utkast til forvaltningsplan for turisme og friluftsliv på Svalbard."

Et praktisk redskap for forvaltning

Denne planen er et praktisk redskap for forvaltningen av turisme og friluftsliv på Svalbard. Forvaltningsplanens overordnede mål er

✓ å forvalte og tilrettelegge for et mangfold av muligheter for turisme og friluftsliv innenfor naturens tålegrenser.

Planen skal både ivareta hensyn til naturmiljøet og til turistenes og de fastboendes ønsker og behov for aktivitets- og opplevelsesmuligheter.

Tilgang på opplevelse

Planen tar utgangspunkt i offentlige målsettinger om at turismen på Svalbard må forvaltes slik at øygruppens naturgrunnlag og villmarkspreget opprettholdes, og slik at turister og fastboende får tilfredsstillende tilgang på opplevelsesmuligheter.

Del av næringsvirksomheten

Forvaltningen av og tilretteleggingen for turisme og friluftsliv er også en del av næringsvirksomheten på Svalbard. Den økonomiske utnyttelsen av naturgrunnlaget til turisme må skje i nært samarbeid med miljøvernforvaltningen.

Næringslivet og forvaltningen har felles interesser i naturgrunnlaget, og begge har interesser i å bevare Svalbards miljø.

Det er nødvendig å ha kunnskap om brukerne både for å forvalte et naturmiljø og for å tilrettelegge for et marked.

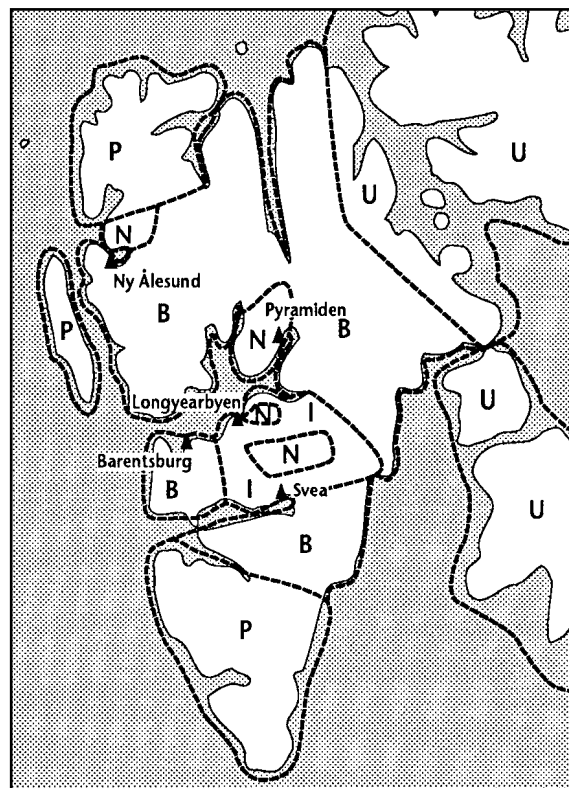
Svalbards fem rekreasjonsklasser

FEM rekreasjonsklasser er definert for denne planen: Urørt, primitivt, naturlig, brukspreg og intensivt. Hver klasse kjennetegnes ved ulike miljøforhold, aktivitets- og opplevelsesmuligheter:

1. URØRT (U). Den mest urørte og villmarkspregede rekreasjonsklasse i systemet. Store områder med lav tilgjengelighet. Følger grensene til de store naturreservatene nordøst og øst på Svalbard. Ingen motorisert ferdsel er tillatt i disse områdene. Ingen former for tilrettelegging eller spesiell informasjon utøves i urørte områder, hvor ferdsel skal begrenses til et minimum.

2. PRIMITIVT (P). Følger grensene for nasjonalparkene. Samme naturkvaliteter som urørte klasser, men ferdselsnivået er generelt noe høyere. Områdene skal ikke tilrettelegges med nye faste installasjoner av noe slag, men økt tilgjengelighet er mulig til enkelte lokaliteter langs kysten. Utmålsområder finnes på noen lokaliteter, og leting etter olje og gass kan skje i vinterseongen.

3. NATURLIG (N). Relativt sett mindre arealer med ikkevernet status etter miljøforskriftene. God tilgjengelighet til tradisjonelt friluftsliv og ikke ressurskrevende turisme fra sentrale utgangspunkt. Det er ønskelig å unngå all motorisert ferdsel på bakken både sommer og vinter. Områdene skal sikre tilgang på relativt urørt og uforstyrret natur uten at det krever omfattende reising eller høye

Lokalisering av rekreasjonsklassene.

kostnader. Lav grad av tilrettelegging.

4. BRUKSPREGET (B). Relativt store ikkevernedede områder med god til middels tilgjengelighet - for variert bruk av friluftsliv og turisme, og flerbruk med andre ressursinteresser. En del fysiske inngrep i terrenget forbundet med infrastruktur og industri. Tilrettelegging for friluftsliv og turisme i enkelte soner. Motorisert fritidsferdsel for fastboende i vinterseongen. Ingen bruk av motoriserte framkom-

smidler på bakken for turister, uansett årstid.

5. INTENSIVT (I). Middels stort område på Sentral-Spitsbergen med god tilgjengelighet og varierte rekreasjonsmuligheter. Mer tilrettelegging i form av fysiske fasiliteter og informasjon og veiledning om turmuligheter enn i øvrige klasser. Også mer konsentrasjon av ferdsel og fysiske inngrep i miljøet. Snøscooterbruk tillatt for turister som er deltakere på organiserte turer, eller alene langs fastlagte traseer.

Hvem er turistene -

Turistene på Svalbard utgjør en svært internasjonal gruppe, hvor bare en snau tredjedel kommer fra Norge. De aller fleste er europeere (97,8 prosent).

Både blant fastboende og tilreisende er det en klar overrepresentasjon av menn i forhold til kvinner som utøver friluftsliv og turisme (71 og 75,8 prosent).

Blant turistene er det klart størst forventninger til estetiske naturkvaliteter, urørthet og særegent plante- og dyreliv. Det er mindre forventninger til sosiale aspekter som møter med nye mennesker, styrking av kameratskap og utfordringer.

- og hva gjør de?

De sammensatte aktivitetsformene er et viktig trekk ved turistenes ferdselsmønstre på Svalbard. De fleste hadde friluftsliv/turisme som hovedformål med turen (84,5 prosent). 66,5 prosent oppga fottur som hovedtype av tur. Båtturer var den nest største kategorien med 14,5 prosent, mens aktiviteter som klatring, brevandring, skiløping, padling og seiling utøves av små grupper.

Om lag en tredjedel av turistene (34,3 prosent) oppholder seg inntil én uke på Svalbard, noen fler (41 prosent) mellom én og to uker. 8,2 prosent var der i to-tre uker, mens 16,4 prosent var på Svalbard i mer enn tre uker.

Godt fornøyd med utbyttet

Et stort flertall av Svalbard-turistene oppgir at de er svært fornøyd med det samlede utbyttet av turen. Nesten alle (97,2 prosent) var enten svært godt fornøyd eller godt fornøyd.

Sammenlignes det med andre områder turistene har vært på tur i, viser det seg at flertallet finner naturopplevelsene like gode eller bedre på Svalbard; derimot finner de tilgjengelighet, informasjon og overnattingsmuligheter dårligere.

De fastboende er overveiende godt fornøyd med samlet naturopplevelse og dyre/planteliv, samt med muligheten for å oppleve ensomhet og ro. Responsen er negativ når det gjelder observasjon av lufttrafikk og snøscooterbruk.

Følger for naturgrunnet

Turisme og ferdsel har innvirkning på Svalbards naturgrunnlag. Effektene av turismen vil være størst der volumet og varigheten av bruken er størst.

Man bør velge en restriktiv linje for bruken av de urørte og primitive forvaltningsområdene. En viss konsentrasjon av bruken er ønskelig i de andre sonene, der bruken er atskillig større.

Det bør opprettholdes et mangfold av opplevelsesmuligheter med god tilgjengelighet fra Longyearbyen.

Annen ressursbruk

Annen ressursbruk og tiltak som fører til miljøendringer bør i hvert tilfelle sees i forhold til hvilke endringer dette fører til i aktivitets- og opplevelsesmuligheter for turisme og friluftsliv.

I vurderingen av hvilke effekter som endringer i forvaltning eller ressursbruk fører til for aktivitets- og opplevelsesmuligheter, bør de styrende prinsipper være:

Relativ tilgjengelighet og reproduserbarhet av opplevelsesmuligheter, og den samlede romlige fordelingen av rekreasjonsklasser.

Rekreasjonsklasser må opprettholdes

Et sammenhengende system med rekreasjonsklasser må opprettholdes.

Dersom andre arealbruksformer og terenginngrep fører til at en eller flere av rekreasjonsklassetypene ikke lenger finnes på Svalbard, er dette uakseptabelt slik systemet nå er definert.

Dersom en del av systemet endres, bør dette kompenseres for i andre deler av systemet.

Forvaltningsplanen må evalueres jevnlig og oppdateres for å funksjonere som et dynamisk forvaltningsverktøy. Hvis den samlede arealbruken på Svalbard intensiveres, er det særlig viktig å foreta grundige evalueringer av planen.

FORSLAG TIL DIREKTE STYRINGSTILTAK

Begrensning i snøscooterbruken

Det foreslås å innstille praksisen med å gi fastboende tillatelse til å bruke snøscooter i nasjonalparkene uten nærmere spesifisering av traseer. Om vinteren kan ferdselen følge fastlagte traseer eller korridorer uten at dette begrenser rekreasjonsmulighetene i noen særlig grad.

Båttransport langs fastlagte korridorer

I forbindelse med turisme og friluftsliv foreslås det at båttransport skal foregå langs fastlagte korridorer inn til land og til fastlagte områder for ilandstigning. Dette gjelder innenfor territorialgrensen rundt naturreservatene, reaksjonsklasse *urørte områder*.

Disse områdene representerer ytterpunktet i spekteret av aktivitets- og opplevelsesmuligheter; derfor bør de reserveres for enkle ikke-motoriserte former for ferdsel og naturopplevelse. Stor grad av egne ferdigheter og innsats vil være nødvendig for dem som ønsker å oppleve områdene. En restriktiv holdning til ferdsel er også ønskelig fra et samlet forvaltningssynspunkt.

Turoperatørens opplegg skal godkjennes

Turoperatørene blir underlagt turismeforskrifter som stiller krav til utforming og godkjenning av turopplegg. Bakkebaserte aktiviteter bør ikke tillates i naturreservatene. Turoperatørene har anledning til å legge virksomheten til de ikke-vernede områdene og nasjonalparkene.

Lokaliteter for baseleirer skal godkjennes av Sysselmannen. Baseleirer med et større antall personer kan ha betydelig innvirkning på naturgrunnet i løpet av en sommersesong. Det er en fordel å samle denne type bruk til noen lokaliteter, både av hensyn til naturmiljø og opplevelseskvaliteten for turistene

BESTILLING: Utredningen kan bestilles fra NINA v/informasjonssjefen. Pris kr. 65,-.